

Netthandel og helse- og miljø

Innholdsfortegnelse

Netthandel og helse- og miljø

Publisert 13.06.2017 av Miljødirektoratet

Produkter som selges på nett kan inneholde helse- og miljøskadelige stoffer som er regulert i Norge. Den som kjøper produkter fra utlandet er ansvarlig for at produktene som blir importert overholder norske krav.

Når virksomheter og forbrukere kjøper produkter fra utlandet, er de selv ansvarlige for at produktene de importerer, overholder norske produktkrav. Foto: iStockphoto.

Disse kosttilskuddene inneholder truede arter. Handel med truede arter er regulert under FN-konvensjonen om handel med truede arter (CITES). Foto: Miljødirektoratet.

TILSTAND

Netthandelen øker

Netthandel blir stadig enklere og mer tilgjengelig, og måten man handler på er under stadig utvikling. Netthandelen økte med rundt 80 prosent fra 2012 til 2016.

Også den internasjonale netthandelen vokser, over halvparten av spurte norske forbrukere oppgir at de har handlet fra en utenlandsk nettbutikk i 2015. Både det amerikanske og kinesiske markedet blir stadig viktigere.

Det gjør at det ikke alltid er så lett å vite hvor produktene man kjøper faktisk kommer fra, hva de inneholder eller om de faktisk overholder regler og krav som stilles i Norge.

KONSEKVENSER

Produkter kan inneholde helse- og miljøfarlige stoffer

Det finnes mange useriøse aktører på nettog produktene de selger kan inneholde stoffer som kan være skadelige både for helsa og for miljøet. Produktene kan også inneholde stoffer som er spesifikt regulert i norsk regelverk. Når du handler fra utenlandske nettbutikker er du selv å regne som importør med ansvar for at produktene overholder norsk regelverk.

Vær spesielt oppmerksom på:

Kjemiske produkter: Kjemikalier er en felles betegnelse for kjemiske stoffer og stoffblandinger. Det finnes mange kjemiske produkter til salgs på nettet som sprøytemidler mot ugress og skadedyr, midler for desinfisering av bassenger, rengjøringsmidler, maling, lim, lakk og impregnering.

Miljødirektoratet avdekker i økende grad salg av ulovlige kjemikalier på nettet, for eksempel salg av forbudte og strengt regulerte kjemikalier, kjemikalier som mangler eller inneholder feil opplysninger om farene ved produktene eller etsende produkter som mangler barnesikret lukking.

Når det gjelder produkter som skal ha en fareklassifisering, så har norske produsenter og importører ansvar for at merkingen av produktene og sikkerhetsdatabladene er på norsk og at disse er i overensstemmelse med gjeldende regelverk. I forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier er det fremhevet at ved postordre og lignende salg hvor kjøperen ikke ser kjemikaliet etikett før avtalen inngås, skal markedsføringen inneholde informasjon om kjemikaliet farlige egenskaper.

Faste produkter: Produkter som leker, klær, smykker, bøker, møbler og elektroniske produkter har ikke krav til innholdsfortegnelse og det er derfor ekstra vanskelig å vite hva de inneholder. Det er likevel et krav om at den som importerer produktene skal ha kunnskap om dette, overholde gjeldende regelverk og på forespørsel kunne oppgi nødvendig og relevant informasjon for å vise at produktene er trygge.

Noen enkle forhåndsregler kan være å handle fra kjente, seriøse leverandører, velge miljømerkede produkter der det er mulig, og sjekke at leker og elektroniske produkter er CE-merket.

Kosmetikk- og kroppspleieprodukter: Kosmetiske produkter som hudblekingsmidler, hudkrem, hårprodukter, deodoranter og tannkrem kan inneholde helse- og miljøskadelige stoffer, som for eksempel kvikksølv, hydrokinon og triklosan. Mattilsynet er ansvarlige for regelverk og tilsyn med kosmetikk- og kroppspleieprodukter.

Flere av stoffene er strengt regulert, og hos Mattilsynet kan du finne informasjon om stoffer som ikke bør finnes i kosmetikk.

Kosttilskudd med innhold fra truede arter: Mattilsynet har også ansvar for regelverket som gjelder kosttilskudd og forvalter dette gjennom kosttilskuddforskriften. Kosttilskudd kan inneholde stoffer som er hentet fra truede arter. Vi kjenner blant annet til produkter med innhold fra tiger, leopard, sjøhester, sjeldne kaktuser og orkideer. Handel med truede arter er regulert under konvensjonen om internasjonal handel med truede arter (CITES) som er administrert under FN, og Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet for CITES i Norge.

Hvis du importerer produkter med innhold av truede arter uten de nødvendige tillatelser fra myndighetene i utførselsstaten og Miljødirektoratet, skal tollmyndighetene beslaglegge varene og du kan også bli anmeldt.

Særnorske regler: Det er særlig viktig å være oppmerksom på at det i Norge er enkelte særnorske regler for produkter. For eksempel er det gjennom produktforskriften § 5-1 forbudt å importere og omsette kjemikalier merket med faresymbol og farebetegnelse «meget giftig» eller «giftig» til privat bruk, med enkelte unntak. Ytterligere detaljer og informasjon om hvilke fareklasser som omfattes av bestemmelsen kan finnes i forskriften. Vi har også særnorske forbud for enkelte miljøgifter, blant annet for kvikksølv og perfluoroktansyre (PFOA).

TILTAK

Ditt ansvar at produktene du importerer er trygge

I produktkontrollloven ligger det en plikt for de som innfører produkter til landet om å skaffe seg nødvendig kunnskap om produktene og vise aktsomhet for å hindre at bruk av produktene medfører helseskade eller miljøforstyrrelse. Selv om det forventes mer av en virksomhet enn av privatpersoner i denne sammenhengen, gjelder i prinsippet denne bestemmelsen også for private som handler på nett.

Myndighetenes oppfølging

Norske tilsynsmyndigheter kontrollerer virksomheter i Norge og produkter på det norske markedet gjennom stikkprøvekontroller på grensen, hos forhandlere og importører.

Miljødirektoratet samarbeider med myndigheter i andre land om produktkontroll, men har ikke myndighet til å føre tilsyn og kontroll med utenlandske virksomheter som selger produkter på nett.

Alvorlige brudd på produktregelverket kan straffes. Dette innebærer at import av forbudte produkter kan føre til anmeldelse og eventuell straffesak.